

วารสารปารมิตา

JOURNAL OF PARAMITA

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565)

Vol. 4 No. 1 (January – June 2022)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMSUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ฤๅษีคุณแม่ชาลิ่ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญามุนี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชดิลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด
พระมหาสมาน ธมฺมวชิโร	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยสยาม
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.วิลาสินี วัฒนมงคล	ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณาธิการวารสาร

พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิปัญโญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
พ.ต.ท.หญิง ดร.ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีซอก	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, รศ.ดร.	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ผศ.ดร.	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แพงทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน	วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.สุรชัย พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.วรรณภา พ่วงพร้อม	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์	วิทยาลัยทองสุข
ดร.ปวีร์ โชติพงษ์วิวัฒน์	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
ดร.สมเจต หลวงกัน	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

ดร.มนัสวี ศรีนนท์ นายสุขชาน มั่งมั่น นายอริย์ธัช เลิศอมรไชยกิจ นางสาวพรทิพย์ พุทธิกิตติวงศ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170

โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

การดำเนินการวารสารปารมิตาในปี พ.ศ. 2565 นี้ นับว่าเป็นปีที่ 4 ทางกองบรรณาธิการได้บริหารจัดการวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI เช่นที่เคยจัดทำมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีนี้ได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินผลงานวิชาการ เพื่อเป็นความเป็นมาตรฐานทางวิชาการ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณต่อไป

วารสารปารมิตาฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

1. แนวคิดพุทธภาวะหลังปรินิพพาน : มุมมองของพุทธปรัชญาเถรวาท (The Concept of Buddha-nature after the Buddha's Passing Away: The Perspective of Theravada Buddhist Philosophy) โดย สมเจต หลวงกัน ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สรุปว่า พุทธภาวะหลังปรินิพพานเมื่อพระพุทธเจ้าทั้งหลายเสด็จดับขันธปรินิพพานด้วยอนุปาสีเสสนิพพานไปแล้วจะมีสภาพว่างเปล่าไม่มีสภาวะบัญญัติอันใดปรากฏเหลืออยู่ แต่บทความนี้ได้นำเสนอแนวการอธิบายแตกต่างไปจากเดิมมี 3 ประเด็น ได้แก่ พุทธภาวะในบริบทของตัวแทน ได้นำเอากรอบแนวคิดที่เกิดจากพุทธพจน์ในมหาปรินิพพานสูตรที่พระองค์ตรัสกับพระอานนท์ว่าให้ถือเอาธรรมวินัยเป็นตัวแทนพระองค์ในกาลที่พระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วและที่ตรัสกับพระวัชภิกขุให้ยึดถือธรรมเพราะการได้เห็นธรรมก็เท่ากับเห็นพระองค์, พุทธภาวะในบริบทของสัญลักษณ์แทน ใช้กรอบแนวคิดการสร้างพุทธปฏิมาหรือพระพุทธรูปที่เป็นสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าที่มีปรากฏโดยทั่วไป และพุทธภาวะอยู่ในบริบทของพุทธคุณ เป็นการระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า แม้พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปนานแล้วก็ยังคงเหลือพระคุณของพระองค์อยู่เป็นการยืนยันว่าพุทธภาวะหลังปรินิพพานนั้นไม่ได้อันตรธานหายไปไหนยังคงสถิตยอยู่ในรูปแบบอื่นตามที่ได้กล่าวมานั้น

2. วิเคราะห์ปรัชญาสังคมและการเมืองของขงจื้อ (An analysis of Confucius' Social and Political Philosophy) โดย พระประสาน ขยาภิโรโต (อร่ามวาทินชัย) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สรุปว่า ปรัชญาสังคมและการเมืองของขงจื้อเป็นปรัชญาที่รู้จักแพร่หลายและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะในประเทศจีนเป็นอย่างมาก แนวคิดทางปรัชญาและคุณธรรมจริยธรรมที่ขงจื้อได้ทิ้งไว้เป็นมรดก มีบทบาทในการเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรือง ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงแข็งแรงให้สังคมจีนมาจนถึงปัจจุบันจนกลายเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศผู้นำไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการศึกษา บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอและวิเคราะห์หลักปรัชญาสังคมและการเมืองของขงจื้อเพื่อประโยชน์แก่ผู้สนใจในการศึกษาทั่วไป

3. วิเคราะห์ปรัชญาสังคมและการเมืองการปกครองในทางพระพุทธศาสนาของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (Analysis of Social Philosophy and Political Governance in Buddhism of Phra Brahmakunaphorn (P.A. Payutto)) โดย พระครูสังฆรักษ์ สุริยะ ปภสฺสโร (สพานทอง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า การเมืองการปกครอง เป็นการดูแลจัดการให้มนุษย์อยู่กัน

อย่างเป็นธรรม และเป็นระเบียบ การเมืองการปกครองในทางพระพุทธศาสนา เป็นการปกครองที่ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยโดยใช้ธรรมะ ความร่วมมือร่วมใจได้มาก อันจะเป็นผลช่วยให้บรรลุถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้นำอีกด้วย จึงมีประโยชน์อย่างมากต่อผู้นำนัก จึงมีประโยชน์อย่างมากต่อผู้นำนักปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองก็เหมือนกับคนทั่วๆ ไปและที่สำคัญเมื่อขึ้นไปสู่ตำแหน่งสูงๆ การบริหารวินิจฉัยสั่งการต่างๆ ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องเชื่อฟังจะต้องทำตามในเบื้องต้นก่อน เพราะเขาอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชา

4. ปรัชญาสังคมการเมืองของฌอง ฌาค รุสโซ (Socio-Political Philosophy of Jean Jacques Rousseau) โดย พระมหานันท อนุตตรโ (อันวิเศษ) วัดนครอินทร์ นนทบุรี พบว่า รุสโซ เป็นผู้ที่มีบทบาทหลากหลายทั้งนักปรัชญา นักเขียนนิยาย นักการศึกษา นักทฤษฎีดนตรีและวิจารณ์ดนตรี ตลอดจนนักประพันธ์เพลง และเป็นผู้ผลิตความคิดอันเป็นอิทธิพลทางปัญญาสำคัญในการปฏิวัติครั้งใหญ่ของฝรั่งเศส (French Revolution) ค.ศ. 1789 จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1767 รุสโซใช้เวลาส่วนใหญ่ของบั้นปลายชีวิตอยู่กับการเขียนหนังสือในขณะที่พักอยู่ในปารีส และถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ. 1778 ในวัย 66 ปี ด้วยแนวคิดสำคัญของเขาที่มุ่งเน้นว่าการที่มนุษย์ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นประชาชนในสังคมอย่างยินยอมจนมีสัญญาและผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างประชาชนกับสังคมจึงเกิดการกำหนดสิทธิและหน้าที่ซึ่งสิ่งนี้เรียกว่า สัญญาประชาคม (Social Contract) เพื่อสร้างประชาคมการเมืองขึ้น ผู้ทรงอำนาจอธิปไตยของประชาชนที่ประชุมร่วมกันในฐานะผู้ทรงอำนาจอธิปไตยเพื่อทำหน้าที่บัญญัติกฎหมาย ประชาชนทำหน้าที่เป็นพลเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เจตจำนงทั่วไป คือ ประชาชนต้องบัญญัติกฎหมายให้ตอบสนอง และเลือกผู้แทนราษฎร รุสโซ เห็นว่า การเลือกผู้แทนราษฎร คือจุดเริ่มต้นของอวสานแห่งเสรีภาพของเสรีชน รุสโซ จึงมองว่า ประชาชนไม่ควรมอบอำนาจอธิปไตยให้แก่ใครทั้งสิ้น แนวคิดรุสโซ่นั้น จึงเป็นแนวคิดการปกครองแบบตรงที่ประชาชนปกครองประเทศโดยตรง แต่ในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากมีประชากรเป็นจำนวนมากและในโลกปัจจุบันเป็นประชาธิปไตยโดยตัวแทนทั้งหมด แม้ว่าแนวคิดปรัชญาทางสังคมการเมืองของรุสโซ มองว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับเสรีภาพ ถ้าไม่มีเสรีภาพก็ไม่ใช่มนุษย์ก็ตาม

5. นิตินิยม : ปรัชญาสังคมและการเมืองของฮันเฟย์จื้อ (Legalism: Han Fei Tzu's Social and Political Philosophy) โดย พระมหาวิจิต อกคชิต วัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร พบว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์จะต้องจัดระเบียบการปกครองโดยอาศัยกฎหมายเป็นมูลฐาน เพราะธรรมชาติดั้งเดิมของมนุษย์มีแต่ความชั่วร้าย จึงจำเป็นต้องใช้กฎหมายหรืออำนาจเป็นเครื่องมือควบคุม จะอาศัยเพียงศีลธรรมหรือจารีตประเพณีมาควบคุมเท่านั้นไม่ได้ นักปรัชญาจีนสำนักนิตินิยม คือ ฮันเฟย์จื้อ เห็นว่า กฎหมายเป็นเรื่องสำคัญที่สุด กฎหมายเท่านั้นที่จะทำให้ประเทศเข้มแข็ง และนำความสงบสุขมาสู่บ้านเมืองได้ และเขาเสนอว่าเรื่องที่ควรนำมาใช้กับสังคมในยุคของเขาก็คือ 1) ชี หรืออำนาจเท่านั้นที่จะจัดการกับสิ่งต่างๆ ได้ อำนาจทำให้คนเกรงกลัวและไม่มีใครกล้าฝ่าฝืน 2) ชู หรือศิลปะการปกครอง ผู้ปกครองจะขาดชูไม่ได้ เพราะศิลปะเป็นวิธีที่ผู้ปกครองจะต้องนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการปกครอง เพื่อทำให้บุคคลในบังคับบัญชาเชื่อฟังและปฏิบัติตามด้วยความยินดี 3) ฝ่า หรือกฎหมายเป็นตัวกำหนดคุณและโทษเอาไว้อย่างชัดเจน กฎหมายจะเป็นบรรทัดฐานของการปกครองประเทศ ความสำคัญของปรัชญาสังคมและการเมืองของฮันเฟย์จื้อ คือ เขาต้องการให้พลเมืองมีความสุข สังคมเป็นระเบียบ ประเทศชาติมั่นคงและมั่งคั่ง การที่จะ

บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ รัฐจะต้องดำเนินการต่อไปนี้ 1) แต่งตั้งให้ผู้นำของรัฐมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครอง มีหน้าที่ออกกฎหมาย 2) ผู้นำทุกตำแหน่งต้องมีอำนาจและหน้าที่อยู่ในตัว 3) ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปกครองประเทศ 4) รณรงค์ให้พลเมืองเป็นเกษตรกรรมและทหาร เพราะเกษตรกรรมสามารถหารายได้เข้ารัฐ ทำให้ประเทศชาติมั่งคั่ง ส่วนทหารทำให้ประเทศชาติมั่นคงไม่ถูกรุกราน ทำให้บ้านเมืองมีเสถียรภาพสงบสุข บุคคลทั้ง 2 ประเภทจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นกำลังสำคัญของชาติ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	ฉ
แนวคิดพุทธภาวะหลังปรินิพพาน : มุมมองของพุทธปรัชญาเถรวาท (The Concept of Buddha-nature after the Buddha's Passing Away: The Perspective of Theravada Buddhist Philosophy) สมเจต หลวงกั้น	1
วิเคราะห์ปรัชญาสังคมและการเมืองของขงจื้อ (An analysis of Confucius' Social and Political Philosophy) พระประสาน ชยาภิรโต (อร่ามวานิชย์)	12
วิเคราะห์ปรัชญาสังคมและการเมืองการปกครอง ในทางพระพุทธศาสนาของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (Analysis of Social Philosophy and Political Governance in Buddhism of Phra Brahmakunaphorn (P.A. Payutto) พระครูสังฆรักษ์ สุริยะ ปภสฺสโร (สพานทอง)	24
ปรัชญาสังคมการเมืองของฌอง ฌาค รุสโซ (Socio-Political Philosophy Ideas of Jean Jacques Rousseau) พระมหาอนันต์ อนุตฺตโร (อันวิเศษ)	36
นิตินิยม : ปรัชญาสังคมและการเมืองของฮันเฟย์จื้อ (Legalism: Han Fei Tzu's Social and Political Philosophy) พระมหาวิชิต อคฺคชิโต	47
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	58
การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	60